

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de heer E. Bruins
Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Datum: 25 februari 2025

Betreft: Reactie beleidsbrief WIB/TAO

Geachte excellentie Bruins,

In uw beleidsbrief heeft u het amendement Bontenbal verwerkt, waarin u de krimp- en grensregio's een plaats heeft gegeven. Onze bijzondere omstandigheden en positie hebben voor onze regio en daar binnen gelegen kennisinstellingen daarmee op papier een plaats gekregen. Het is niet zonder reden gebleken dat aan de krimp- en grensregio's deze bijzondere positie is toebedeeld, want wij worden substantieel harder geraakt door onder meer de teruglopende studentenaantallen. Wij begrijpen zeer de onderliggende boodschap onder de wet in relatie tot anderstalig onderwijs en voelen ook daarin de noodzaak tot adaptieve aanpassingen. De kennisinstellingen (overigens in de hele keten van universiteit-HBO en ook MBO) spelen een cruciale rol in de regionale economie en in de arbeidsmarkt en bepalen daarmee het concurrentievermogen van de regio. Eerder hebben wij u daarover al een brief gestuurd). Om die kennisinstellingen ook die rol te kunnen laten pakken worden ze niet geholpen door toenemende regeldruk en administratieve lasten die in uw beleidsbrief zijn aangekondigd. Om die reden zijn wij genooddaakt deze brief te sturen.

Wij willen dat het maatwerk in wet- en regelgeving zodanig gaat worden toegepast dat de krimp- en grensregio's het verdienvermogen kunnen blijven verbeteren en via de kennisinstellingen daaraan kunnen bijdragen met een daaraan gekoppelde goede en gezonde arbeidsmarkt. De zorgvuldig door de regionale overheden, bedrijfsleven en onderwijs opgebouwde, brede maatschappelijke ecosystemen, zijn inmiddels het fundament onder de economische en sociale ontwikkeling van onze regio's. Het ongewijzigd doorzetten van de huidige plannen zal het verdienvermogen van onze regio's ernstig aantasten en tot aanzienlijk verlies van banen leiden. De eerste ontslagen zijn afgelopen week bij drie van onze instellingen reeds aangekondigd.

De generieke daling van de instroom van internationale studenten die zich nu al voor het tweede jaar op rij voordoet moet een reden zijn om nog eens zorgvuldig te kijken naar de voorstellen. Als deze trend doorzet, geeft dat nog eens extra voeding aan de gedachte dat de nu in voorbereiding zijnde Wet Internationalisering in Balans (WIB) en de daaraan gekoppelde amvb Toets Anderstalig Onderwijs (TAO) straks door de feiten zouden zijn achterhaald. Van onze onderwijsinstellingen vernemen wij dat het gebruikmaken van de ruimte die sinds het aannemen van amendement Martens America (https://www.parlementairemonitor.nl/9353000/1/j4nvgs5kig27kof_j9vvij5epmj1ey0/vm9xqxnnv8zl/f=/kst36410viii45.pdf), gericht op maximaliseren van de buitenlandse instroom, beschikbaar is, al zodanig zelfstandig kán worden gestuurd dat daarmee de politiek gewenste balans rond de instroom wordt bereikt. Er is echter één maar: Onderwijsinstellingen maken hier nu geen gebruik van omdat het risico straks niet door de TAO te komen boven het hoofd blijft hangen. Dit alles zorgt voor een statisch proces, waarin het afwachten op dit moment het resultaat kan zijn.

Desondanks hebben we te maken met de Kamerbrief die er ligt gericht op de invoering van WIB en TAO. Om die reden dringen wij erop aan:

1. Sluit aan bij het amendement Bontenbal en benoem niet alleen de krimp- en grensregio's in de WIB, maar breng dat maatwerk erin zonder grote administratieve lasten voor de

kennisinstellingen in die regio's (dus daar geen TAO voor bestaande opleidingen, of vrijstelling daarvoor).

2. Mochten WIB en TAO worden aangenomen, dan treden wet en amvb pas in werking nadat de ingeboekte bezuiniging van € 293 miljoen moet zijn ingevuld. Gebeurt dat niet, dan wordt gekort op de overheidsbijdrage per student. Die korting kunnen onze onderwijsinstellingen niet dragen. Wij roepen u op om richting parlement concreet aan te geven hoe de in het amendement Bontenbal aangegeven € 125 miljoen ter verzachting van de negatieve effecten in de krimp- en grensregio's ook ten bate van dit doel zal worden ingezet.

Mocht het beeld bestaan dat wij ons afkeren van dat wat de aanleiding heeft gevormd voor de grote aandacht op niet Nederlandstalig onderwijs, dan willen we dat rechtzetten. Natuurlijk nemen wij in het verlengde van het bovenstaande maatwerk als grensregio's ook onze verantwoordelijkheid als het gaat om het bieden van huisvesting, het verhogen van de blijfkans van onze afgestudeerden en het voeren van een actief taalbeleid ten aanzien van het Nederlands. Daarover werken wij ook nauw samen met de kennisinstellingen, die deze handschoen tevens oppakken. De universitaire instellingen in de krimp- en grensregio zullen – zo hebben zij ons laten weten - in het kader van lopende gesprekken omtrent zelfregie hun verantwoordelijkheid nemen, met name ten aanzien van het proportionele aandeel met betrekking op het sturen op aantallen.

Het doet ons deugd te merken dat de bedoeling dat 'Elke regio telt' politiek resoneert. Dat geeft ons ook het vertrouwen dat uw ministerie hierin meegaat en invulling zal geven aan het door ons aangegeven maatwerk. Mocht u naar aanleiding van deze brief behoefte hebben een en ander nader te bespreken en met elkaar te kijken hoe we elk op de beste manier een passende verantwoordelijkheid kunnen nemen, dan staan wij hier direct voor open. Laat het vooral de bedoeling zijn onnodige schade te voorkomen en samen te werken aan een sterk en concurrerend Nederland.

Hoogachtend,

De Gedeputeerde van de Provincie Limburg, Elianne Demollin-Schneiders,

De Gedeputeerde van de Provincie Zeeland, Harry van der Maas,

De Gedeputeerde van de Provincie Overijssel, Gert Harm ten Bolscher,

De Gedeputeerde van de Provincie Fryslân, Friso Douwstra,

De Gedeputeerde van de Provincie Groningen, Tjeerd van Dekken,

De Gedeputeerde van de Provincie Gelderland, Helga Witjes.